

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
КАФЕДРА ФІЗІОЛОГІЇ, ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ ТА
ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ»

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*

Галузь знань: *10 Природничі науки*

Спеціальність: *106 Географія*

Освітньо-професійна програма: *«Географія»*

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності». – Одеса: ОНУ, 2022. – 22 с.

Розробники:

Пєнов В.В. – к. пед. н, доцент кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти;

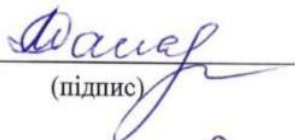
Гвоздїй С.П. – д. пед. н., професор кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти.

Полїщук Л.М. – старший викладач кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти

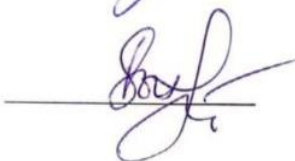
Протокол № 1 від. "05" вересня 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ольга МАКАРЕНКО)

Погоджено із гарантом
ОПП «Географія»

(Галина ВИХОВАНЕЦЬ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) біологічного факультету

Протокол № 3 від. "06" вересня 2022 р.

Голова НМК

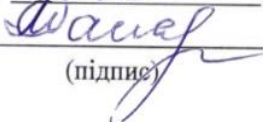

(Катерина ЧЕРНИЧКО)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти

Протокол № 1 від. "28" 08 2021 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ольга МАКАРЕНКО)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти

Протокол № ____ від. " ____ " ____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <i>10 Природничі науки</i> Спеціальність <i>106 Географія</i> Рівень вищої освіти: <i>другий (магістерський)</i>	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1 - й	
		<i>Семестр</i>	
		1- й	
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	
		<i>Практичні</i>	
		12 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60	
		Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни *«Цивільний захист і охорона праці в галузі»*, як освітнього компоненту циклу загальної підготовки є формування у студентів здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у природничій галузі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців вмінь та компетентностей для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень вітчизняної науки, освіти та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у природничій галузі.

Завданням модулю *«Цивільний захист»* передбачено засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту працівників, соціальний добробут населення, детермінанти, що на нього впливають; матеріальних та культурних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій (НС), локалізації та ліквідації їхніх наслідків. Освоївши модуль дисципліни «Цивільний захист» магістри у відповідних напрямках підготовки, повинні бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням та для забезпечення вимог ЦЗ.

Вивчення модуля *«Охорона праці в галузі»* передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах природничої галузі через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) загальних компетентностей (ЗК):

ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

б) фахових компетентностей спеціальності (СК):

СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.

Програмні результати навчання (Р):

ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.

ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.

ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.

ПР08. Здійснювати дослідження природно- і суспільно- географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

ПР10. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування.

ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки

реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.

ПРІЗ. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.

У результаті вивчення дисципліни, здобувач вищої освіти повинен

знати:

- характеристики осередків ураження, які виникають у надзвичайних умовах мирного і воєнного часу;
- способи і засоби захисту населення від вражаючих факторів, аварій, катастроф, наслідків стихійних лих і невизначених умов пандемій та біологічних небезпек (зокрема Covid-19);
- порядок дій сил ЦЗ і населення в умовах надзвичайних обставин;
- методику прогнозування можливої радіаційної, хімічної, біологічної (бактеріологічної, вірусологічної) обстановки;
- основи організації і здійснення заходів щодо надання допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення при виникненні НС;
- законодавство про охорону праці за фахом;
- загальні закони та підзаконні нормативні акти;
- права, обов'язки та відповідальність працівника і керівника підприємства або закладу невиробничої сфери;
- державні нормативні акти про охорону праці (НПАОП), міжгалузеві та галузеві. Систему стандартів праці – державні стандарти України (ДСТУ). Міждержавні стандарти безпеки праці та міждержавні, міжгалузеві та галузеві нормативні акти.

вміти:

- практично здійснювати заходи захисту населення від наслідків аварій, катастроф, наслідків стихійних лих і сучасної зброї масового ураження;
- оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку;
- керувати підготовкою формувань і проведенням рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єкті господарчої діяльності відповідно до майбутньої спеціальності;
- використовувати знання законів про охорону праці при організації безпечної та здорової роботи, навчально-виховного процесу згідно свого фахового спрямування;
- користуватися гарантіями прав громадян на охорону праці: встановлення робочого часу і часу відпочинку, охорони праці жінок і молоді, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці, відшкодування шкоди потерпілим;
- організувати навчання з питань охорони праці та цивільного захисту, проводити інструктажі;
- організувати розслідування нещасного випадку на робочому місці та атестацію робочих місць за умовами праці.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Цивільний захист»

Тема 1. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку НС.

Роль та місце захисту населення відповідно до Кодексу цивільного захисту України (01.07.2013 року). Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часів, їх вплив на життєдіяльність людей та характеристика осередків ураження. Загальна характеристика можливих наслідків надзвичайних ситуацій в Україні. Характеристика осередків ураження, що виникають при застосуванні сучасних засобів ураження.

НС, причини виникнення та складові системи їх моніторингу. Галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади. Найменування та визначення основних показників джерел природних НС та номенклатура, позначення, розмірність і порядок визначення параметрів вражаючих чинників джерел техногенних НС, які контролюються і підлягають прогнозуванню.

Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків. Опис явищ, що прогножуються, перелік вихідних даних. Способи виявлення потенційно-небезпечних зон з імовірними джерелами НС. Зонування територій за ступенем небезпеки.

Тема 2. Прогнозування, оцінка обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. Медико-тактична характеристика аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах.

Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними (РР) та небезпечними хімічними речовинами (НХР) під час аварійного прогнозування можливої обстановки за відповідними таблицями. Методика розрахунку зон проведення загальної та часткової негайної евакуації на ранній фазі розвитку радіаційної аварії.

Протирадіаційний захист в умовах радіаційної аварії, критерії для прийняття рішення щодо їхнього запровадження. Типові режими радіаційного захисту і функціонування ОГ в умовах радіоактивного забруднення місцевості. Медико-тактична характеристика аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах.

Тема 3. Загальні принципи захисту населення при НС та катастрофах. Захисні споруди ЦЗ. Засоби індивідуального захисту населення. Надзвичайні ситуації воєнного часу. Особливості поведінки та захисту.

Захист населення у надзвичайних ситуаціях. Основні принципи і способи захисту населення у надзвичайні ситуаціях. Захисні споруди цивільного захисту. Засоби індивідуального захисту населення.

Заходи щодо захисту населення при катастрофічних затопленнях. Розрахунок сил і засобів при затопленні (підтопленні) населених пунктів. Класифікація вибухо-пожежонебезпечних зон. Характеристика ступенів руйнування.

Характеристика надзвичайних ситуацій воєнного часу (ядерної, хімічної, біологічної зброї масового знищення), особливості поведінки та захисту.

Тема 4. Концепція організації надання медичної допомоги населенню за умов НС. Основи організації проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим та життєзабезпечення населення в НС. Функції у сфері цивільного захисту. Психологічна допомога населенню, яке постраждало внаслідок НС

Медико-санітарне забезпечення населення на випадок НС. Засоби медичного захисту їх склад, умови накопичення, зберігання та використання за призначенням. Концепція організації надання медичної допомоги населенню за умов НС.

Основи організації проведення заходів щодо надання термінової медичної допомоги і лікування постраждалого населення з урахуванням характеру НС. Організація і координація робіт з проведення евакуації постраждалого населення із зон НС. Обмежувальні протиепідемічні медико-санітарні і адміністративні заходи. Комплекс заходів із запровадження на територіях карантину або обсервації. Функції у сфері цивільного захисту.

Психологічна допомога населенню, яке постраждало внаслідок НС. Профілактика гострих панічних реакцій, психогенних нервово-психічних порушень. Принципи та методи психологічної допомоги при посттравматичному стресі. Недопущення паніки та недобросовісного розподілу допомоги. Організація діяльності, спрямованої на допомогу дітям, людям похилого віку. Технології профілактики посттравматичних стресових розладів.

Змістовий модуль 2. Охорона праці в галузі.

Тема 5. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці. Навчання фахівців з охорони праці.

Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Показник нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі. Державні нормативні акти про охорону праці (НПАОП) міжгалузеві та галузеві. Система стандартів безпеки праці – державні стандарти України (ДСТУ) міждержавні, міжгалузеві та галузеві нормативні акти (ГОСТ ССБТ).

Органи державного нагляду за охороною праці. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Держгірпромнагляд. Права і відповідальність посадових осіб Держгірпромнагляду. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці. Проведення державного нагляду за охороною праці. Види та основні параметри проведення наглядових заходів. Навчання фахівців з охорони праці.

Тема 6. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці.

Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.

Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Охорона праці – частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників». Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці.

Тема 7. Система управління охороною праці в організації. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП в організації. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів.

Примірний розподіл функціональних обов’язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства галузі. Пріоритет функцій забезпечення безпеки. Ефективність функціональної структури СУОП. Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури СУОП. Регіональні системи управління охороною праці, мета, принципи та основні функції. Служби охорони праці місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Планування заходів з охорони праці. Види планування та контролю стану охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій. Мета та основні параметри планів. Аналітична та оперативна частини плану.

Тема 8. Спеціальні розділи охорони праці в галузі знань «Соціальна робота».

Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Загальні вимоги безпеки в галузі. Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання, при підготовці сировини та при виробництві продукції. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Забезпечення безпеки контрольно-вимірювальних приладів, автоматизованих систем управління, сигналізації та зв’язку.

Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони. Вимоги до засобів індивідуального захисту. Особливості заходів електро - та пожежобезпеки на підприємствах галузі.

Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі. Шкідливі хімічні речовини, біологічні чинники, виробничий пил. Вібрація, шум, інфразвук, ультразвук. Виробничі випромінювання. Мікроклімат робочої зони.

Охорона праці під час навчання у спеціалізованих класах загальноосвітніх закладів. Вимога до приміщень, освітлення, мікроклімату, захисту від шуму і вібрації, обладнання та організації робочого місця. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень.

Тема 9. Атестація робочих місць за умовами праці. Навчання з питань охорони праці в установах природничої галузі та організаціях невиробничої сфери. Пільги і компенсації. Порядок обчислення заробітної платні при різних умовах праці.

Атестація робочих місць за умовами праці. Мета, основні завдання та зміст атестації. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць. Карта умов праці. Методичні

рекомендації. Гігієнічна оцінка умов праці, оцінка технічного та організаційного рівня робочого місця. Пільги і компенсації. Порядок обчислення заробітної платні при різних умовах праці. Інструктажі з питань охорони праці за характером та часом проведення. Обов'язки керівних осіб. Організація та проведення обов'язкових та періодичних медичних оглядів робітників різних категорій.

Тема 10. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків. Травми виробничого та невиробничого характеру. Форми, порядок їх складання, кількість, термін зберігання.

Загальні положення та визначення. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій в організаціях і установах. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи. Форми, порядок їх складання, кількість, термін зберігання.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Методи дослідження виробничого травматизму. Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.

Тема 11. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах. Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.

Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.

Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції. Державний пожежний нагляд. Пожежна профілактика при проектуванні і експлуатації промислових об'єктів, будинків, споруд, технологічного обладнання.

Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Протипожежне водопостачання. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі.

Тема 12. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві. Пенсійне законодавство. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Єдиний соціальний внесок.

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Єдиний соціальний внесок.

Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Правління Фонду. Виконавча дирекція Фонду. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Страхові тарифи. Страхові виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника. Пенсійне законодавство.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма (не передбачена)				
	Усьо го	у тому числі				Ус ьог о	у тому числі			
		л	п/ с	лаб	ср		л	п/ с	лаб	ср

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку НС. Роль і місце захисту населення відповідно до Кодексу цивільного захисту України (01.07.2013 року). Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часів та їх вплив на життєдіяльність людей.	11	3	1		7	-				
Тема 2. Прогнозування, оцінка обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. Медико-тактична характеристика аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах.	7	1	1		5	-				
Тема 3. Загальні принципи захисту населення при НС та катастрофах. Захисні споруди ЦЗ. Засоби індивідуального захисту населення. Надзвичайні ситуації воєнного часу. Особливості поведінки та захисту.	11	2	2		7	-				
Тема 4. Концепція організації надання медичної допомоги населенню за умов НС. Основи організації проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим та життєзабезпечення населення в НС, Функції у сфері цивільного захисту. Психологічна допомога населенню, яке постраждало внаслідок НС.	11	2	2		7	-				
Разом за змістовний модуль 1	40	8	6		26	-				
Тема 5. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці. Навчання фахівців з охорони праці.	6	1			5	-				
Тема 6. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці.	5	1			4	-				

Тема 7. Система управління охороною праці в організації. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП в організації. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів.	6	1			5	-				
Тема 8. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності «Соціальна робота». Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Загальні вимоги безпеки в галузі.	6	2	1		3	--				
Тема 9. Атестація робочих місць за умовами праці. Навчання з питань охорони праці в установах галузі освіти та організаціях невиробничої сфери. Пільги і компенсації. Порядок обчислення заробітної платні при різних умовах праці.	7	1	1		5	-				
Тема 10. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків. Травми виробничого та невиробничого характеру. Форми, порядок їх складання, кількість, термін зберігання.	6	1	1		4	-				
Тема 11. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах. Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.	6	2	1		3	-				
Тема 12. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві. Пенсійне законодавство. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Єдиний соціальний внесок (ЄСВ).	8	1	2		5	-				
Разом за змістовний модуль 2	50	10	6		34	-				
Усього	90	18	12		60	-	-	-	-	-

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття не передбачені

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин очна/заочна
1	Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку НС. Роль і місце захисту населення відповідно до Кодексу цивільного захисту України (01.07.2013 року). Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часів та їх вплив на життєдіяльність людей. (Робота з ситуаційними завданнями).	2/0
2	Прогнозування, оцінка обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. Медико-тактична характеристика аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах. (Сформулювати заходи захисту в зонах радіоактивного, хімічного та біологічного зараження, скласти таблицю).	1/0
3	Загальні принципи захисту населення при НС та катастрофах. Захисні споруди ЦЗ. Засоби індивідуального захисту населення. Надзвичайні ситуації воєнного часу. Особливості поведінки та захисту. (Відпрацювання навичок застосування індивідуальних засобів захисту: протигазів, респіраторів тощо. Скласти таблицю захисних споруд).	2/0
4	Концепція організації надання медичної допомоги населенню за умов НС. Основи організації проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим та життєзабезпечення населення в НС, Функції у сфері цивільного захисту. Психологічна допомога населенню, яке постраждало внаслідок НС. (Відпрацювання навичок зупинки кровотеч різної локалізації, закрутки при кровотечах. Відпрацювання навичок першої домедичної допомоги у термінальних станах, серцево-легенева реанімація. Сформулювати вміння і навички заходів реанімації. Відпрацювання навичок першої домедичної допомоги при опіках, відмороженні. Опанувати навичками техніки накладання пов'язок при пораненнях. Сформулювати заходи надання психологічної долікарської допомоги потерпілим у разі НС. Проведення вправ психологічного розвантаження та аутотренінгу).	3/0
Разом годин за 1 модуль		8/0
5	Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності (за спеціальністю). Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Загальні вимоги безпеки в галузі «Міжнародних відносин», «Міжнародно-економічних відносин» (Дати відповіді на питання щодо загальних вимог безпеки праці в галузі).	2/0
6	Атестація робочих місць за умовами праці. Навчання з питань охорони праці в установах галузі освіти та організаціях невиробничої сфери. (Дати відповіді на питання та скласти таблицю щодо атестації робочих місць за умовами праці).	2/0
7	Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи. Форми, порядок їх складання, кількість, термін зберігання. (Рішення ситуаційних задач. Проведення розрахунку динаміки травматизму, його тяжкості. Складання Форми).	2/0

8	Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах. Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Протипожежне водопостачання. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі. (Скласти план евакуації на випадок пожежі у виробничих приміщеннях. Засвоїти основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах, засоби гасіння пожеж. Рішення ситуаційних задач. Відпрацювання навичок користування вогнегасниками).	2/0
9	Пенсійне законодавство. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Єдиний соціальний внесок. Розрахування заробітної платні робітникам бюджетної сфери. Податки. (Дати відповіді на питання щодо страхування від нещасного випадку. Рішення задач по розрахунку заробітної плати).	2/0
	Разом годин за 2 модуль	10/0
	Усього годин	18/0

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

8.1. Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів під час вивчення даної дисципліни включає теоретичну підготовку з окремих тем, що вивчаються самостійно.

8.2. Місце виконання самостійної роботи

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу виконується у бібліотеці, навчальних аудиторіях і лабораторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

До самостійної роботи відноситься: підготовка до лекцій, практичних занять; написання рефератів; опрацювання відеоматеріалів, робота в мережі Інтернет, складання тестів, кросвордів, ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання.

Результати самостійної роботи оцінюються під час поточного і періодичного контролю на лекціях і практичних заняттях.

№ з/п	Назва теми самостійної роботи	Кількість годин очна/заочна
1	Тема 1. Питання правового регулювання цивільного захисту Кодексу цивільного захисту України від 01.07.2013р. Загальна характеристика можливих наслідків надзвичайних ситуацій в Україні. Надзвичайні ситуації терористичного походження (опрацювання лекційного матеріалу «Кодекс ЦЗ України 2013р» , письмові відповіді на контрольні питання скласти таблицю НС, які можуть виникнути на території України. Розробка студентами плану-конспекту для проведення занять з цивільного захисту відповідно до індивідуальних завдань, які передбачені програмою навчання населення).	7/0
2	Тема 2. Практичне розв'язання типових задач щодо оцінки обстановки: Приведення рівнів радіації до одного часу після ядерного вибуху. Визначення можливих доз опромінення при діях на місцевості, яка заражена радіоактивними речовинами.	5/0

	Визначення допустимої тривалості перебування людей на зараженій місцевості. Визначення меж осередку хімічного ураження, площі зон зараження типу ОР (СДОР). Визначення стійкості ОР на місцевості та техніці. Визначення ймовірних втрат робітників, службовців, населення й особового складу формування в осередку хімічного ураження (опрацювання лекційного матеріалу та рішення типових задач щодо оцінки обстановки в радіаційному та хімічному осередках ураження).	
3	Тема 3. Захисні споруди цивільного захисту. Класифікація захисних споруд і вимоги до них. Організація укриття населення в захисних спорудах. Засоби індивідуального захисту в надзвичайних ситуаціях. Концепція організації надання медичної допомоги населенню за умов НС. Психологічна допомога потерпілим при НС. (опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методикою виконання практичних робіт, підготовка звіту).	7/0
4	Тема 4. Послідовність проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим та життєзабезпечення населення в осередках ураження. Організація радіаційної розвідки, дозиметричного й хімічного контролю. Управління формуванням ЦЗ у ході робіт, взаємодія з сусідніми формуваннями. (опрацювання лекційного матеріалу, скласти таблицю дозиметричних приборів і засобів хімічного контролю в осередках ураження).	7/0
5	Тема 5. Питання правового регулювання в галузі охорони праці в законах «Про охорону здоров'я», «Про колективні договори і угоди» та ін. підзаконні нормативні акти. ГОСТ ССБТ (опрацювання лекційного матеріалу).	5/0
6	Тема 6. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Основні напрямки співробітництва. Організація об'єднаних націй. Всесвітня організація охорони здоров'я. Міжнародна агенція з атомної енергії. Міжнародна організація праці. Європейський Союз. Співдружність незалежних держав. Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі. (опрацювання лекційного матеріалу).	4/0
7	Тема 7. Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці. Планування. Впровадження і функціонування СУОП. Перевірки і коригувальні дії. Аналіз з боку керівництва. Інтегровані системи менеджменту в галузі охорони праці. Основні складові інтегрованої системи менеджменту. Функціональні та організаційні особливості. (Опрацювання лекційного матеріалу).	5/0
8	Тема 8. Вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень. Важкість праці: Динамічні, статичні навантаження. Напруженість праці. Увага, напруженість аналізаторних функцій, емоційна та інтелектуальна напруженість, монотонність праці. Утримання території підприємств галузі. Особливості охорони праці при ремонтних роботах, під час вантажно-розвантажувальних робіт. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем опалення, вентиляції і кондиціонування повітря. Вимоги до працівників певних категорій і порядок допуску їх до роботи. (Опрацювання лекційного матеріалу, письмові відповіді на контрольні питання).	3/0

9	Тема 9. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць. Карта умов праці. Порядок обчислення заробітної платні при різних умовах праці. Обов'язки керівних осіб. (Опрацювання лекційного матеріалу розрахунок заробітної платні при різних умовах праці).	5/0
10	Тема 10. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом. Розслідування та облік аварій. Розслідування інцидентів та невідповідностей. Особливості розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру. Травми виробничого та невиробничого характеру. (Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методикою виконання практичних робіт, розрахункові роботи).	4/0
11	Тема 11. Показники вибухо- та пожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухо-пожежонебезпечністю. Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння. (Опрацювання лекційного матеріалу, письмові відповіді на контрольні питання, підготовка звіту).	3/0
12	Тема 12. Види страхування. Законодавство Радянського союзу щодо пенсійного забезпечення громадян. Законодавство незалежної України щодо пенсійного забезпечення. (Опрацювання лекційного матеріалу, конспект). Підготовка до написання підсумкового тесту).	5/0
Разом		60/0

Індивідуальне завдання (ІЗ) з курсу «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» – це один з видів самостійної роботи здобувача вищої освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Орієнтовна структура ІЗ – у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Підготовка доповіді у вигляді презентації в програмі POWER POINT. Тему здобувач обирає з наведеного переліку «Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності»».

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано в *таблиці 1*.

Таблиця 1

Критерії оцінювання ІЗ у вигляді реферату

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності теми, формулювання мети та завдань.	5 балів
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, статистичних даних з досліджуваної теми в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	5 балів
3.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).	5 бали

4.	Підготовка доповіді у вигляді презентації у програмі	5 балів
----	--	---------

	POWER POINT, наявність відеоматеріалів.	
Разом		20 балів

**Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни
«Цивільний захист та охорона праці в галузі»**

1. Методика підготовки і проведення занять з цивільного захисту.
2. Надзвичайні ситуації в мирний та в воєнний час, їх характеристика та причини виникнення.
3. Основні принципи і способи захисту населення під час виникнення надзвичайних ситуацій в умовах мирного часу та особливий період .
4. Формування «Тривожної валізи» і аптечки для надання першої домедичної допомоги.
5. Характеристика стихійних лих, аварій, катастроф, їх наслідки.
6. Фактори ядерного вибуху, що вражають, їх особливості Особливості радіоактивного ураження місцевості у випадку аварії на АЕС. Оцінка радіаційної обстановки.
7. Радіаційне забруднення навколишнього середовища та його вплив на здоров'я людини.
8. Осередок хімічного зараження та його вплив на здоров'я людини. Оцінка хімічної обстановки.
9. Осередок бактеріологічного (біологічного) ураження.
10. Основні принципи і способи захисту населення під час виникнення надзвичайних ситуацій в умовах мирного часу та особливий період .
11. Сховище, улаштування та призначення приміщень. Протирадіаційні укриття. Укриття найпростішого типу.
12. Індивідуальні засоби захисту (для захисту органів дихання та шкіри). Підручні засоби захисту органів дихання (респіратори, маски, пов'язки).
13. Надзвичайна ситуація воєнного характеру. Алгоритм дії при артобстрілах та бомбардуванні.
14. Евакуація населення при надзвичайній ситуації воєнного характеру. Права і обов'язки цивільних
15. Дезактивація і організація, дезінфекція, дезінсекція, дератизація, дегазація.
16. Санітарна обробка людей (часткова і повна). Обробка території, споруд і техніки.
17. Послідовність проведення робіт з наданням допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення в зонах ураження.
18. Перша долікарська допомога, надання її потерпілим під час транспортування уражених хворих.
19. Кровотеча. Види і способи зупинки кровотечі.
20. Надання першої допомоги при переломах, травмах, ураженнях.
21. Надання першої допомоги під час рятування людей із зруйнованих споруд, завалів.
22. Опіки. Термічні і хімічні. Перша допомога.
23. Надання першої допомоги при ушкодженнях м'яких тканин, суглобів та кісток.
24. Надання першої допомоги при отруєнні сильнодіючими отруйними речовинами (СДОР)
25. Організація евакуації учнів та студентів із зон ураження.
26. Типове положення «Про навчання, інструктаж та перевірку знань працівників питанням охорони праці». Види інструктажів. Охарактеризувати їх призначення.
27. Трудовий договір, форма трудового договору, визначення, переваги.
28. Положення «Про медичні огляди». Види медоглядів.
29. Гігієна навчання та праці у закладах освіти.
30. Пожежо-вибухо небезпека в організаціях, закладах системи освіти та науки.
31. Правила пожежної безпеки. Інструкції щодо пожежної безпеки у школах.
32. Відшкодування збитків працівнику у випадку погіршення здоров'я чи нанесення моральних збитків.
33. Трудові суперечки, комісія.
34. Правила роботи на комп'ютері, шкідливі та небезпечні фактори.
35. Ураження електричним струмом у закладах. Види електротравм. Захист від ураження електричним струмом.
36. Класифікація нещасних випадків на виробництві. Охарактеризувати всі види.

37. Міжнародне співробітництво України в області охорони праці.
38. Професійні захворювання. Види, характеристика.
39. Пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці в закладах освіти.
40. Право громадян на охорону праці при заключенні колективних договорів.

Отримання додаткових (бонусних) балів

Здобувач може самостійно обрати завдання, які він готовий виконати для того, **щоб отримати додаткові (бонусні) бали**, яких не вистачає, або для роботи під час аудиторних занять: самостійна підготовка доповідей (5 балів); опрацювання та підготовка відеоматеріалів з дисципліни (5 хвилин відеореферату – 10 балів кожному учаснику відеопроєкту), робота в мережі Інтернет (добір матеріалів, статистики, даних зі світу – 5 балів), складання тестів (20 запитань – 10 балів), кросвордів (20 запитань – 10 балів), ситуаційних завдань (1 ситуаційне завдання – 2 бали); участь у науково-практичних конференціях за тематикою дисципліни (10 балів заочна участь; 20 балів очна участь з отриманням сертифікату).

9. Методи навчання

Під час проведення лекційних занять будуть застосовуватись наступні методи навчання:

- *Словесні*: лекції (традиційні, проблемні, лекції-візуалізації) із використанням мультимедійних технологій, пояснення, розповідь, бесіда, обговорення проблемних ситуацій, мозковий штурм, аналіз відео- і фотоматеріалів, обмін думками, захист доповідей.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Під час проведення практичних занять будуть застосовуватись такі методи навчання:

- *Практичні*: вправи; відпрацювання практичних навичок надання першої долікарської допомоги; розв'язання ситуаційних задач; виконання практичних робіт.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

(У Т.Ч. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ)

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного та періодичного контролю. Кожний змістовий модуль включає бали за роботу здобувача на лекційних та практичних заняттях (усне опитування, робота в групах, тестовий контроль знань, модульна контрольна робота), виконання самостійної роботи. Усі види робіт (практичні роботи, доповіді/презентації, їх захист, виконання практичних навичок, творчі завдання тощо, які виконує здобувач за визначеною тематикою) обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Поточний контроль проводиться у вигляді усного опитування (індивідуальне, фронтальне, співбесіда), оцінювання розв'язання розрахункових задач, оцінювання виконання практичних навичок; оцінювання виконання самостійної роботи, доповідей/презентацій. Критерії оцінювання поточного контролю подано в таблиці 2. Оцінюються знання, які виявив здобувач при роботі на лекційних і практичних заняттях.

Періодичний контроль - контрольна робота за змістовим модулем у формі письмових тестових завдань. Періодичний контроль здійснюється у вигляді тестування через Google форми із автоматичним підрахунком балів.

Підсумковий контроль – іспит.

Форма підсумкового контролю – іспит. Загальна підсумкова оцінка (сума балів) складається з оцінки за поточний і періодичний контроль, за індивідуальне самостійне завдання (ІЗ) та оцінки підсумкового контролю (іспит).

Схема розподілу балів:

Максимальна кількість балів за поточний контроль - 40.

Максимальна кількість балів за періодичний контроль - 20.

Максимальна кількість балів за індивідуальне самостійне завдання (ІЗ) – 20.

Максимальна кількість балів за підсумковий контроль - 20.

Здобувач допускається до підсумкового контролю (іспиту) за навчальну дисципліну, якщо він

виконав усі види практичних робіт, передбачених робочою програмою незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та періодичного контролю за семестр.

Повторне складання іспиту з метою покращення оцінки не допускається.

Таблиця 2

**ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причиннонаслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно	володіє навчальним матеріалом поверхово	недостатньо розкриває сутність

з можливістю повторного складання	й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з бов'язковим повторним вивченням матеріалу	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПЕРІОДИЧНОГО КОНТРОЛЮ

Роль і завдання ЦЗ в сучасних умовах мирного і воєнного часу у відповідності Кодексу «Про цивільний захист України» від 01.07.2013 р.

Основні принципи організації ЦЗ. Організація ЦЗ на об'єктах

3. Організація ЦЗ в закладах освіти. «Захист вітчизни» в ЗОШ.

4. Надзвичайні ситуації мирного та особливого періоду, їх кваліфікація.

5. Характеристика стихійних лих, аварій, катастроф, їх наслідки.

6. Фактори ядерного вибуху. Особливості радіоактивного ураження місцевості у випадку аварії на АЕС. Оцінка радіаційної обстановки.

7. Осередок хімічного зараження. Засіб і способи вживання отруйних речовин на об'єктах народного господарства. Оцінка хімічної обстановки.

8. Осередок бактеріологічного (біологічного) ураження.

9. Стисла характеристика основних інфекційних захворювань. Епідеміологічний осередок зараження особливо небезпечними інфекційними захворюваннями.

10. Оцінка пожежної обстановки.

11. Основні принципи і способи захисту населення під час виникнення надзвичайних ситуацій в умовах мирного часу та особливий період.

12. Кваліфікація захисних споруд за призначенням, захисною спроможністю, обладнанням.

13. Сховище, улаштування та призначення приміщень. Протирадіаційні укриття.

14. Укриття найпростішого типу. Щілини (відкриті і перекриті), їх захисні якості і улаштування.

15. Індивідуальні засоби захисту. Призначення і види захисту одягу. Застосування звичайних предметів одягу для захисту шкіри.

16. Підручні засоби захисту органів дихання (респіратори, маски, пов'язки). Призначення і устрій протигазів (фільтруючого ГП-5, ГП-7, ізолюючого ПП-4, ПП-5), правила користування протигазами.

17. Евакуація населення, її значення, організація. Евакооргани. Їх функції.

18. Забезпечення проведення розосереджування і евакуації (транспорт, медицина, життєзабезпечення і працевлаштування евакуйованих).

19. Дезактивація і організація, дезінфекція, дезінсекція, дератизація, дегазація.

20. Санітарна обробка людей (часткова і повна). Обробка території, споруд і техніки.

21. Методика підготовки і проведення занять з ЦЗ.

22. Основи організації проведення рятувальних невідкладних робіт – цілі, завдання.

23. Послідовність проведення робіт з наданням допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення в зонах ураження.

24. Перша долікарська допомога, надання її потерпілим під час транспортування уражених і хворих.

25. Кровотеча. Види і способи зупинки кровотечі.

26. Надання першої допомоги при переломах, травмах, ураженнях.

27. Опіки. Термічні і хімічні. Перша допомога.

28. Надання першої допомоги при отруєнні сильнодіючими отруйними речовинами (СДОР).
29. Організація евакуації учнів та студентів із зон ураження.
30. Організація життєзабезпечення учнів та студентів в районі евакуації.
31. Закон «Про охорону праці». Основні положення.
32. Типове положення «Про навчання, інструктаж та перевірку знань працівників питанням охорони праці».
33. Типове положення «Про службу охорони праці». Функції та задачі служби.
34. Служба охорони праці у закладах Міносвіти та науки.
35. Положення «Про медичні огляди». Види медоглядів.
36. Міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці. Визначення, приклади.
37. Закон «Про колективні договори (погодження)». Колдоговір університету, його особливості.
38. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій». Мета, задачі.
39. Положення «Про систему управління охороною праці». «Обов'язки повноважних осіб».
40. Основні принципи державної Програми навчання населення України питанням охорони праці.
41. Види інструктажів. Охарактеризувати їх призначення.
42. Звітність по питанням охорони праці.
43. Види контролю за охороною праці.
44. Трудовий договір. Особлива форма трудового договору, визначення, відмінності від трудового договору, переваги.
45. Гігієна навчання та праці у закладах освіти.
46. Пожежо-вибухонебезпека в організаціях, закладах системи освіти та науки.
47. Класифікація навчальних будівель та споруд по займанню та вогнестійкості.
48. Правила пожежної безпеки.
49. Інструкції щодо пожежної безпеки у школах.
50. Засоби пожежогасіння, принцип дії вогнегасників, види.
51. Відшкодування збитків працівнику у випадку погіршення здоров'я чи нанесення моральних збитків.
52. Трудові суперечки, комісія.
53. Система заходів забезпечення пожежної безпеки в організаціях, закладах галузі та в ОНУ.
54. Система заходів забезпечення електробезпеки (в системі освіти та науки), перерахувати, дати оцінку.
55. Правила роботи на комп'ютері, шкідливі та небезпечні фактори.
56. Соціальне страхування.
57. Ураження електричним струмом у закладах. Види електротравм.
58. Захист від ураження електричним струмом. Класифікація нещасних випадків при ударі електричним струменем. Охарактеризувати всі види.
59. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.
60. Єдиний соціальний внесок. Розрахування заробітної платні робітникам бюджетної сфери. Податки.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний та періодичний контроль				Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне самостійне	Підсумковий конт-	

												завдання (ІЗ)**	роль (іспит)	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	20	20	100
0	4	4	1	1	4	15	4	1	1	4	1			
Контрольна робота* за змістовим модулем 1 – 10							Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 10							

T1, T2 ... T7 – теми змістового модулю

**Примітка:* Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 10 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 1 бал. Здійснюється у вигляді тестування через Google форми із автоматичним підрахунком балів.

*** Примітка:* Орієнтовна структура ІЗ, критерії оцінювання ІЗ та орієнтовна тематика зазначені в розділі «8. Самостійна робота».

Шкала оцінювання : національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Силабус
2. Робоча програма

3. Баштан С.О. Основи медичних знань: Практикум для студентів педагогічних спеціальностей данної та заочної форм навчання / С.О. Баштан, С.П. Гвоздій, В.В. Пенів. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 88с.

4. Пенів В.В. Особливості надання першої допомоги при надзвичайних для життя та здоров'я станах: метод. матеріали / В.В. Пенів. - Одеса.: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2017. - 60 с.

5. Пенів В.В. Принципи поведінки під час аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах (РНО) // Теоретичні та практичні підходи до безпечної життєдіяльності: метод. рек. / за заг. ред. С.П. Гвоздій; ОНУ ім. І.І. Мечникова, Біол. ф-т, Каф. медичних знань та безпеки життєдіяльності. – Одеса: Букаєв В.В., 2016. - С. 216-227. Для підготовки до поточного та періодичного контролю з теми № 10. Розміщено в репозитарії Наукової бібліотеки ОНУ за покликанням: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/33038>

6. Гвоздій С.П. Домедична допомога у надзвичайних ситуаціях: поранення, переломи, вивихи: Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисциплін «Медико-санітарна підготовка», «Основи медичних знань», «Безпека життєдіяльності та основи

охорони праці», «Цивільний захист» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / С.П.

Гвоздїй, Л.М. Поліщук. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 48 с.

7. Гвоздїй С.П. Збірник ситуаційних завдань з охорони праці: практикум для студентів гуманітарних і природничих спеціальностей закладів вищої освіти України. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 180 с. Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/27744>

8. Гвоздїй С.П. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Частина 1. Санітарно-гігієнічні вимоги до показників шуму. Дія шуму на організм і здоров'я людини: Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / С.П. Гвоздїй, О.В. Устянська Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 32 с.

9. Гвоздїй С. П. Формування вмінь визначення ступеня ризику у надзвичайних ситуаціях: Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / С. П. Гвоздїй, Т. І. Шапкіна. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 32 с.

10. Бурденюк Р. В. Медицина катастроф та медико-санітарна підготовка: Практикум для студентів природничих спеціальностей денної та заочної форм навчання» / Бурденюк Р. В., Гвоздїй С.П. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 104 с.

11. Гвоздїй С.П. Вивчення ефективності навчання студентів основ безпеки та здоров'я на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Монографія. // Гвоздїй С.П., Пенів В.В., Баштан С.О., Поліщук Л.М. та ін.; за заг. ред. Гвоздїй С.П. Одеський національний університет, 2021. 345 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / Львів, 2010. 384 с.

2. Гвоздїй С.П. Вивчення ефективності навчання студентів основ безпеки та здоров'я на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Монографія. // Гвоздїй С.П., Пенів В.В., Баштан С.О., Поліщук Л.М. та ін.; за заг. ред. Гвоздїй С.П. Одеса: Одеський національний університет, 2021. 345 с.

3. Губачов, Олександр Ілліч. Безпека життєдіяльності та цивільний захист [Текст]: навч. посіб. / О. І. Губачов [та ін.]; Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського, Навч.-наук. ін-т мех. інженерії, трансп. та природнич. наук. Кременчук: НОВАБУК, 2022. 269 с.

4. Кобилянський, Олександр Володимирович. Охорона праці в галузі та цивільний захист [Текст]: лаб. практикум / О. В. Кобилянський, С. В. Дембіцька; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2017. 129 с.

5. Лазуткін, М. І. Термінологічний словник. Охорона праці. Цивільний захист [Текст] - Терминологический словарь. Охрана труда. Гражданская защита и безопасность жизнедеятельности -Terminological dictionary. Occupational safety and health. Civil protection and life safety / М. І. Лазуткін, Г. І. Слинько, М. О. Журавель; Запоріж. нац. техн. ун-т. 2-ге вид., допов. Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. 153 с.

6. Левчук, Катерина Олександрівна. Цивільний захист [Текст]: навч. посіб. Для студентів ВНЗ / К. О. Левчук, Р. Я. Романюк, А. О. Толок; Дніпродзерж. держ. техн. ун-т (ДДТУ). Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2016. 324 с.

7. Охорона праці в галузі та цивільний захист [Текст]: навч. посіб. / [В. М. Курепін та ін.]; Миколаїв. нац. аграр. ун-т. Миколаїв: МНАУ, 2020. 275 с.

8. Плис, Михайло Михайлович. Безпека життєдіяльності та цивільний захист. Наочні матеріали [Текст]: навч. посіб. / Плис М. М., Плис М. М. [мол.]; [за ред. О. А. Піварова, д-ра техн. наук, проф.]; ДВНЗ "Укр. держ. хім.-технол. ун-т". Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2017. 71 с.

9. Стеблюк, Микола Ілліч. Цивільна оборона та цивільний захист [Текст]: підручник / М. І. Стеблюк. 2-ге вид., переробл. К.: Знання, 2010. 488 с.

10. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. К.: Знання, 2010. 167 с.
10. Цивільний захист [Текст]: конспект лекцій для студ. всіх спец. і форм навчання / [В. О. Васійчук та ін.; за ред. В. Є. Гончарука]; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Л.: Вид-во Львівської політехніки, 2011. 208 с.
11. Яремко З.М. Охорона праці: навч. посібн. за ред. проф. З.М. Яремка / Яремко З.М., Тимошук С. В., Третьяк О.І., Ковтун Р.М.. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 345 с.

Додаткова література

1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2017. – 144 с.
2. Садковий В.П. Державне управління в сфері формування освітніх стандартів підготовки фахівців цивільного захисту України: монографія / В. П. Садковий. – Х: НУЦЗУ, 2013.-238с.
3. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету міністрів № 1052 від 16 грудня 2015 року. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-p>
4. Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту[Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів № 443 від 26 червня 2013 року. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/443-2013-p>
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 березня 2013 року «Питання протидії загрозам і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій» [Електронний ресурс]: Указ Президента України № 265 від 15 травня 2013 року. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/2652013-15303>.
6. Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту Міністерства освіти і науки України на 2021 рік [Електронний ресурс]: Постанова міністерства освіти і науки України на 2021 рік" від 01.02.2021 № 130 – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/civilnij-zahist-ta-bezpeka-zhittiyediyalnosti>.
7. Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту на 2020 рік [Електронний ресурс]: Кабінет Міністрів України. Розпорядження від 18 грудня 2019 р. № 1316-р – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-osnovnih-z-a1316r>.
8. Ризик-менеджмент використання обладнання та технологій: навч. посібник для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека», освітня програма «Охорона праці» / В.В. Березуцький. Харків: ФОП Панов А.М. 2020. 424 с.

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
2. Державна служба України з питань надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
3. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
4. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
5. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
6. Верховна Рада України - <http://www.rada.kiev.ua>.
7. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
8. Державна служба України з питань праці <http://dsp.gov.ua/>.